ГЛАВНЫЙ ПРАВОВОЙ ПОРТАЛ УКРАИНЫ
Законодательство Юрлига Бухгалтер.UA Практикумы Продукты&Решения Партнеры О компании
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО УКРАИНЫ

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законом України
від 7 жовтня 2010 року N 2592-VI
(зміни, внесені Законом України від 7 жовтня 2010 року N 2592-VI, втратили чинність у зв'язку з втратою чинності Законом України від 7 жовтня 2010 року N 2592-VI згідно із Законом України від 23 лютого 2014 року N 763-VII),
Податковим кодексом України
від 2 грудня 2010 року N 2755-VI,
Законами України
від 23 грудня 2010 року N 2856-VI,
від 7 липня 2011 року N 3610-VI,
від 24 жовтня 2013 року N 663-VII,
від 12 лютого 2015 року N 191-VIII,
від 22 вересня 2016 року N 1540-VIII

(Зміни, передбачені з 1 липня 2017 року підпунктами 2 та 3 пункту 10 розділу VI Закону України від 24 жовтня 2013 року N 663-VII, внесені не будуть. Закон України від 24 жовтня 2013 року N 663-VII втратив чинність з 11 червня 2017 року згідно із Законом України від 13 квітня 2017 року N 2019-VIII)

(З дати початку дії нового ринку електричної енергії - 1 липня 2019 року до цього Закону будуть внесені зміни згідно із Законом України від 13 квітня 2017 року N 2019-VIII)

(У тексті Закону слова "Національна комісія регулювання електроенергетики України" в усіх відмінках замінено словами "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 7 липня 2011 року N 3610-VI)

(У тексті Закону слова "національна комісія, що здійснює

державне регулювання у сфері енергетики" в усіх відмінках замінено словами "національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" у відповідному відмінку згідно із Законом України від 22 вересня 2016 року N 1540-VIII)

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади діяльності суб'єктів відносин у сфері енергозбереження щодо використання когенераційних установок, регулює відносини, пов'язані з особливостями виробництва, передачі, розподілу і постачання електричної та теплової енергії від когенераційних установок.

(абзац перший преамбули із змінами, внесеними згідно із Законом України від 24.10.2013 р. N 663-VII)

Метою цього Закону є створення правових засад для підвищення ефективності використання палива в процесах виробництва енергії або інших технологічних процесах, розвитку та застосування технологій комбінованого виробництва електричної і теплової енергії, підвищення надійності та безпеки енергопостачання на регіональному рівні, залучення інвестицій на створення когенераційних установок.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

відпущена енергія - електрична або теплова енергія, що постачається споживачам від когенераційної установки;

додаткове паливо - паливо, що спалюється постійно або тимчасово в продуктах згорання основного палива з метою підвищення електричної і/або теплової потужності когенераційної установки;

ефективність використання додаткового палива - відношення приросту обсягу відпущеної протягом року електричної і/або теплової енергії від когенераційної установки, обумовленого спаленням додаткового палива протягом вказаного строку, до енергії цього додаткового палива;

кваліфікація когенераційної установки - встановлення центральним органом виконавчої влади у сфері енергозбереження відповідності умов та показників експлуатації когенераційної установки вимогам (кваліфікаційним показникам) цього Закону;

кваліфікована когенераційна установка - когенераційна установка, умови і показники експлуатації якої відповідають вимогам цього Закону;

когенераційна установка - комплекс обладнання, що працює за способом комбінованого виробництва електричної і теплової енергії або перетворює скидний енергетичний потенціал технологічних процесів в електричну та теплову енергію;

комбіноване виробництво електричної та теплової енергії (когенерація) - спосіб одночасного виробництва електричної та теплової енергії в межах одного технологічного процесу у результаті спалення палива;

основне паливо - паливо, що забезпечує роботоздатність когенераційної установки, у тому числі скидний енергетичний потенціал технологічних процесів;

скидний енергетичний потенціал технологічних процесів - вторинні енергетичні ресурси, які можуть бути використані для виробництва електричної та теплової енергії в когенераційних установках. Перелік цих вторинних енергетичних ресурсів встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері енергозбереження.

Стаття 2. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, що виникають у сфері енергозбереження між власниками когенераційних установок і енергопостачальними організаціями, які здійснюють діяльність з передачі або постачання електричної енергії, незалежно від форми власності.

Дія цього Закону в частині стимулювання використання когенераційних установок поширюється на установки, що введені в експлуатацію після набрання чинності цим Законом.

Стаття 3. Законодавство про комбіноване виробництво теплової і електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергетичного потенціалу

Відносини у сфері комбінованого виробництва теплової і електричної енергії регулюються законами України "Про енергозбереження", "Про електроенергетику", цим Законом, іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 4. Особливості використання і експлуатації когенераційних установок

Використання когенераційних установок має особливості, що обумовлені такими факторами:

споживанням традиційних органічних видів палива або використанням скидного енергетичного потенціалу технологічних процесів;

можливістю застосування додаткового палива;

можливістю відпуску електричної енергії від когенераційної установки в місцеві (локальні) електричні мережі або споживанням її для власних потреб об'єкта, на якому використовується когенераційна установка;

різноманітністю енергетичних об'єктів, на базі яких споруджуються когенераційні установки;

наявністю суттєво відмінних вимог до співвідношення обсягів електричної і теплової енергії, що виробляються когенераційною установкою.

Експлуатація когенераційних установок провадиться за умов:

підтримки необхідного балансу потужності та якості електричної енергії, виробленої когенераційними установками, для забезпечення надійного функціонування енергетичної системи;

запобігання неправомірному втручанню в роботу системи протиаварійної автоматики.

Розділ II
ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ КОМБІНОВАНОГО ВИРОБНИЦТВА ТЕПЛОВОЇ ТА ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Стаття 5. Принципи державної політики у сфері використання когенераційних установок

Державна політика у сфері використання когенераційних установок ґрунтується на засадах:

розвитку та збалансованого використання когенераційних установок у національній економіці;

сприяння перебудові діючих теплогенеруючих об'єктів в установки комбінованого виробництва електричної та теплової енергії з метою зростання ефективності використання палива та підвищення екологічної безпеки;

створення розподілених (місцевих) електрогенеруючих потужностей як умови підвищення надійності та безпеки енергопостачання на регіональному рівні;

державного регулювання відносин у цій сфері;

економічного стимулювання використання когенераційних установок на підприємствах незалежно від форми власності та галузевої належності;

забезпечення вільного доступу органів, що здійснюють державний контроль, до інформації про стан когенераційних установок та обсяги виробництва електричної і теплової енергії.

Стаття 6. Фінансування створення когенераційних установок

Фінансування розробки проектів, закупівлі технологічного обладнання та будівництва когенераційних установок здійснюється за рахунок власних і запозичених коштів підприємств, часткового використання коштів спеціальних рахунків технопарків, фізичних осіб, у тому числі іноземних інвесторів, кредитів енергосервісних компаній, а також за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Стаття 7. Відносини власності при створенні і використанні когенераційних установок

При створенні когенераційних установок, у тому числі на базі діючих енергетичних об'єктів у промисловості або у комунальному теплопостачанні, із залученням коштів інвестора такий інвестор може набувати права власника (співвласника) когенераційної установки на умовах, визначених інвестиційною угодою.

Уповноваженим особам власника (співвласника), інвестора когенераційної установки надається право доступу на територію, до приміщень і обладнання (устаткування) енергетичних об'єктів для спорудження та технічного обслуговування когенераційної установки на умовах, визначених інвестиційною угодою.

Власникам (співвласникам), інвесторам когенераційної установки надається відповідно до Земельного кодексу України право користування земельною ділянкою, на якій розташовується когенераційна установка, у тому числі в охоронній зоні з обмеженнями (обтяженнями) відповідно до закону або договору.

Власник когенераційної установки вирішує питання використання когенераційної установки на власний розсуд, а співвласники - за відповідною угодою, з урахуванням обмежень, передбачених законом.

Розділ III

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА СТИМУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ КОГЕНЕРАЦІЙНИХ УСТАНОВОК

Стаття 8. Державне регулювання у сфері використання когенераційних установок

Державне регулювання у сфері використання когенераційних установок здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері енергозбереження, національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та уповноважені Кабінетом Міністрів України органи виконавчої влади у відповідних сферах діяльності в порядку, визначеному законодавством України.

(частина перша статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI, зміни, внесені Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI, втратили чинність у зв'язку з втратою чинності Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI згідно із Законом України від 23.02.2014 р. N 763-VII, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.07.2011 р. N 3610-VI)

Державне регулювання у сфері використання когенераційних установок здійснюється шляхом:

проведення кваліфікації когенераційних установок;

ліцензування господарської діяльності з комбінованого виробництва теплової і електричної енергії;

встановлення тарифів на електричну та теплову енергію, що виробляються когенераційними установками;

абзац п'ятий частини другої статті 8 виключено

(згідно із Законом України
від 12.02.2015 р. N 191-VIII)

нагляду та контролю за безпечним виконанням робіт при будівництві чи реконструкції когенераційних установок.

Видачу ліцензій і встановлення тарифів на електричну та теплову енергію, що виробляються когенераційними установками, здійснює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 9. Державне стимулювання створення і використання когенераційних установок

Власникам когенераційних установок незалежно від встановленої електричної потужності надається право безперешкодного доступу до місцевих (локальних) електричних мереж та продажу виробленої електричної енергії окремим споживачам за договорами, включаючи право постачати споживачу електричну енергію в години доби найбільшого або середнього навантаження електричної мережі (пікові та напівпікові періоди доби) одночасно (додатково) з основним постачальником електричної енергії.

Власникам кваліфікованих когенераційних установок у встановленому законодавством України порядку нарівні з іншими суб'єктами підприємницької діяльності з виробництва та постачання електричної енергії надається право продажу всього обсягу або частини виробленої ними електричної енергії в Оптовий ринок електричної енергії України, місцевим енергопостачальним організаціям, до електричних мереж яких приєднані когенераційні установки, а також за договорами зі споживачами по всій території України незалежно від електричної потужності когенераційної установки за тарифами, встановленими національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

До тарифів на електричну і теплову енергію, вироблену кваліфікованими когенераційними установками, не включається на період до 2015 року цільова надбавка, встановлена статтею 17 Закону України "Про електроенергетику", а також іншими нормативно-правовими актами.

(частина третя статті 9 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 23.12.2010 р. N 2856-VI)

Стаття 10. Когенерація в комунальному теплопостачанні

Умови господарювання підприємств комунального теплопостачання, визначені нормативно-правовими актами, зберігаються у разі модернізації цих підприємств на основі використання когенераційних установок та поширюються на суб'єктів господарювання, які забезпечують тепловою енергією населення та об'єкти соціальної сфери від окремо споруджених когенераційних установок.

Розділ IV

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ КОГЕНЕРАЦІЙНИХ УСТАНОВОК

Стаття 11. Кваліфікація когенераційних установок

Когенераційні установки, які відпускають частину або весь обсяг виробленої електричної енергії споживачам, крім потреб власного споживання, можуть бути визнані як кваліфіковані, якщо вони відповідають кваліфікаційним показникам однієї з двох таких умов:

1) як основне паливо використовується скидний енергетичний потенціал технологічних процесів; для таких установок виробництво теплової енергії не є обов'язковим.

Якщо застосовується додаткове паливо, то ефективність використання додаткового палива протягом одного року з дня введення в експлуатацію цієї установки і кожних наступних 12 місяців повинна бути не меншою 42 відсотків.

У разі, якщо спалення додаткового палива застосовується для підтримання проектної електричної потужності когенераційної установки при тимчасовому зменшенні теплової потужності скидного енергетичного потенціалу стосовно його значення, прийнятого у технічному проекті когенераційної установки, обсяг витрат додаткового палива повинен бути узгоджений з центральним органом виконавчої влади у сфері енергозбереження;

2) як основне паливо використовується традиційне (органічне) паливо, при цьому обсяг відпущеної теплової енергії повинен бути не менше 10 відсотків від загального виробництва електричної і теплової енергії протягом одного року з дня її введення в експлуатацію і протягом кожних наступних 12 місяців; протягом вказаного строку обсяг відпущеної електричної та теплової енергії по відношенню до енергії основного та додаткового палива повинен становити не менше 42 відсотків.

Кваліфікацію когенераційних установок здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері енергозбереження у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України. Строк дії кваліфікації становить один рік. Кваліфікація когенераційної установки, яка вперше введена в експлуатацію, провадиться за проектними даними та результатами випробувань когенераційної установки на експлуатаційних режимах. Кваліфікація когенераційної установки на кожний наступний рік після спливу строку її попередньої кваліфікації здійснюється за фактичними показниками експлуатації когенераційної установки за попередні 12 місяців.

Стаття 12. Особливості приєднання когенераційних установок до електричних та теплових мереж

Технічні умови на приєднання когенераційних установок до електричної і/або теплової мережі надаються її власником у порядку, встановленому нормативними актами, не пізніше 15 днів з дня отримання відповідного запиту. Приєднання здійснюється згідно з договором про приєднання, невід'ємним додатком до якого є технічні умови.

У разі, коли в технічних умовах передбачається проведення реконструкції або модернізації розподільчих електричних мереж або технологічного обладнання власника електричної мережі, пов'язаних з приєднанням когенераційної установки, власник когенераційної установки має право звернутися до національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, за експертним висновком щодо технічної обґрунтованості технічних вимог на приєднання, обсягу робіт.

Власник електричної мережі зобов'язаний підключити когенераційну установку до своєї електричної мережі у порядку, встановленому нормативними актами, за умови виконання договору на приєднання та після затвердження акта технічної комісії про готовність когенераційної установки до прийняття в експлуатацію.

Правила приєднання когенераційних установок до електричної мережі встановлює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

У разі, коли в технічних умовах передбачається проведення реконструкції або модернізації теплових мереж або технологічного обладнання власника теплової мережі, пов'язаних з приєднанням когенераційної установки, власник когенераційної установки має право звернутися до центрального органу виконавчої влади у сфері теплопостачання за експертним висновком щодо технічної обґрунтованості технічних вимог на приєднання, обсягу робіт.

Власник теплової мережі зобов'язаний підключити когенераційну установку до своєї теплової мережі у порядку, встановленому нормативними актами, за умови виконання договору на приєднання та після затвердження акта технічної комісії про готовність когенераційної установки до прийняття в експлуатацію.

Правила приєднання когенераційних установок до теплової мережі встановлює центральний орган виконавчої влади у сфері теплопостачання.

Стаття 13. Державний нагляд у сфері використання когенераційних установок

Державний нагляд у сфері використання когенераційних установок здійснюють центральний орган виконавчої влади у сфері енергозбереження та інші уповноважені Кабінетом Міністрів України органи виконавчої влади у відповідних сферах діяльності.

(стаття 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI, зміни, внесені Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI, втратили чинність у зв'язку з втратою чинності Законом України від 07.10.2010 р. N 2592-VI згідно із Законом України від 23.02.2014 р. N 763-VII)

Розділ V

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ КОГЕНЕРАЦІЙНИХ УСТАНОВОК

Стаття 14. Міжнародне співробітництво у сфері використання когенераційних установок

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері комбінованого виробництва теплової і електричної енергії та використання вторинних енергетичних ресурсів відповідно до законодавства України та міжнародних договорів України.

Стаття 15. Міжнародні договори України у сфері використання когенераційних установок

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору України.

Розділ VI

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, крім статті 9, яка набирає чинності з 1 січня 2006 року.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України "Про енергозбереження" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., N 30, ст. 283):

статтю 3 доповнити пунктом "і" такого змісту:

"і) стимулювання раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів шляхом комбінованого виробництва електричної та теплової енергії (когенерації)";

пункт "б" частини першої статті 17 доповнити словами "за їх споживання понад показники питомих витрат, визначених системою стандартів, а до введення системи стандартів у дію - нормами питомих витрат енергоресурсів, а також за невідповідність показників когенераційних установок кваліфікаційним показникам";

2) підпункт 2 пункту 2 розділу VI втратив чинність

(у зв'язку з втратою чинності Законом України від 25.06.91 р. N 1251-XII згідно з Податковим кодексом України від 02.12.2010 р. N 2755-VI)

3) частину першу статті 17 Закону України "Про електроенергетику" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., N 1, ст. 1; 2000 р., N 38, ст. 319) доповнити словами "крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками".

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити розробку нормативно-правових актів, що випливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України **В. ЮЩЕНКО**

м. Київ
5 квітня 2005 року
N 2509-IV